

ภูมิอากาศจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดร้อยเอ็ดตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 140 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 8,299.46 ตารางกิโลเมตร หรือ 5.1 ล้านไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 512 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ	จังหวัดกาฬสินธุ์ และมุกดาหาร
ทิศใต้	ติดต่อ	จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	จังหวัดยโสธร
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่ราบสูง ทางตอนเหนือติดกับเทือกเขาภูพาน โดยบริเวณตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลูกคลื่น ส่วนทางตอนใต้ของจังหวัดมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำมูลและสาขา โดยมีบริเวณที่ราบต่ำซึ่งมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ ที่เรียกว่า พุงกุลาร์องไห้

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดร้อยเอ็ด ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ซึ่ง 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว (ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์) ทำให้จังหวัดร้อยเอ็ดมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดร้อยเอ็ด พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็น

ต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทย ในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดร้อยเอ็ดมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและบางพื้นที่เป็นภูเขาเตี้ยๆ ทำให้อากาศไม่หนาวเย็นมากนักในช่วงฤดูหนาว แต่อากาศจะค่อนข้างร้อนอบอ้าวในช่วงฤดูร้อน โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.3 องศาเซลเซียส และเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 41.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 24 และ 25 เมษายน 2501 (สถานีตรวจอากาศร้อยเอ็ด) ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 5.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2542 (สถานีตรวจอากาศเกษตร)

ฝน

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอีกจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีฝนน้อย เนื่องจากมีเทือกเขาเพชรบูรณ์และเทือกเขาแดงพญาเย็นอยู่ทางทิศตะวันตก ส่วนทางทิศใต้มีเทือกเขาสันกำแพงและเทือกเขาพนมดงรักเป็นแนวขวางกั้นไม่ให้มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าปกคลุมได้อย่างเต็มที่ทำให้ฝนตกทางด้านตะวันออกและทางด้านใต้ของเทือกเขา โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดมีปริมาณฝนอยู่ระหว่าง 1200 -1400 มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดร้อยเอ็ด 1342.0 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 110 วัน โดยเดือนสิงหาคมแลกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 242.3 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2507

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน และมีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชาและลาวก่อนจะเข้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยทำให้ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ระหว่างเดือนกันยายนเป็นต้นไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยเฉพาะเดือนตุลาคมเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดร้อยเอ็ดได้มากที่สุด

จากสถิติที่บันทึกตั้งแต่ปี 2494-2556 พบว่า พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดร้อยเอ็ดมีทั้งหมด 11 ลูก และมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนมิถุนายน 1 ลูก (2547) กันยายน 3 ลูก (2521, 2522, 2525) เดือนตุลาคม 5 ลูก (2504, 2506, 2510, 2529, 2549) และเดือนพฤศจิกายน 2 ลูก (2527, 2539)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดร้อยเอ็ด

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศร้อยเอ็ด (ประมาณละติจูด $16^{\circ} 03'$ เหนือ ลองจิจูด $103^{\circ} 41'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 140 เมตร) ได้ทำการตรวจสอบสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือ 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในรอบ 30 ปี ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่างๆ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีตรวจอากาศร้อยเอ็ด ตั้งอยู่เลขที่ 4 ถนนเทวภิบาล ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย
ค่าที่เป็นที่สุด

หมายถึง
“

ค่าเฉลี่ยคาบ 30 ปี (ระหว่าง พ.ศ.2524-2553)
ค่าสถิติตั้งแต่ พ.ศ.2494 – 2556

กลุ่มภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
พฤษภาคม 2556